

Asia: VN/30737/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Lausunto

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

Johdannossa on hyvin tunnistettu huoltovarmuus osana aluekehittämisen suunnittelua ja toimeenpanoa. Lisäksi huomiota on kiinnitetty toimintaympäristön nopean muutoksen vaikutuksiin.

Lausunnot lukuun 2. Huoltovarmuuden toteuttamisen lähtökohdat

Huoltovarmuuden perustuminen eri toimijoiden väliseen yhteistyöhön on hyvin nostettu esille sekä yritysten merkittävä rooli huoltovarmuusorganisaatioissa, sillä ne paljolti vastaavat huoltovarmuuden kannalta keskeisestä infrastruktuurista, palveluista ja tuotannosta. On tärkeää, että huoltovarmuuskeskus pystyy tukemaan huoltovarmuuskriittisiä yrityksiä suorittamaan varautumistaan tarvittavassa laajuudessa vaarantamatta yritysten välistä kilpailuneutraliteettia. Myös kansainvälisen yhteistyön tarve erilaisten uhkien torjumisessa on nostettu hyvin esille, monien uhkien kuten kyberuhkien osalta maantieteelliset rajat ovat menettäneet merkitystään.

Lausunnot lukuun 3. Kehittämiskohteiden taustat ja tavoitteet

3.1 Huoltovarmuuskriittinen infrastruktuuri

Kriittisten kohteisten määrittelyn yhteydessä todetaan, että on syytä tarkastella kriittistä infrastruktuuria koskevan tiedon suojaamisen tarvetta koskien muun muassa paikkatietoa. Uudenmaan liitto pitää asian tarkastelua erittäin tärkeänä. Maakuntakaavoituksen osalta tietoverkossa on helposti saatavissa paikkatietoja koko maakunnan tasolta. Lisäksi kuntakaavoituksen puolella kyse on yksityiskohtaisista tiedoista.

Tarvittaisiin selkeää ohjeistusta siitä, mitkä tiedot ovat katsottavissa niin kriittisiksi tiedoiksi, että niiden ei olisi syytä olla vapaasti jaettavissa tietoverkossa (esim. eksaktit koordinaattitiedot). Vaakakupissa on toisaalta kaavoituksen avoimuus ja toisaalta kriittisten tietojen suojaaminen.

3.2 Digitaalinen yhteiskunta / Disinformaatio

Eryteisesti tavallisille kansalaisille suunnattu disinformaatio voi muodostaa merkittävän uhan kuten Ukrainassa käytävä sota on osoittanut. Sen estämisessä tarvitaan varautumista yhteistyössä teleoperaattoreiden kanssa.

3.4 Huoltovarmuuden alueellinen ulottuvuus

Päätösluonnoksen johdantokappaleessa todetaan, että päätöksen on tarkoitus ohjata ja antaa suuntaviivoja valtion viranomaisten ohella myös kuntien viranomaisille. Kuntia koskeva osuus luvussa 2.4. on kuitenkin erittäin suppea, eikä tarjoa mitään sellaista uutta, jota kunnat eivät jo tähän mennessä toteuttaisi. Kuntien rooli huoltovarmuuden osalta olisi syytä olla määritelty selkeämmin, jotta yhteistyö ja sen rajapinnat olisivat yksiselitteisiä ja eri osapuolten roolit ja vastuut selkeitä.

Lausunnot lukuun 4. Toimialakohtaiset huoltovarmuustavoitteet ja kehittämiskohteet

4.9 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut

Luvussa esitettyjen seikkojen lisäksi Uudenmaan liitto haluaa korostaa yrityksille ja kuluttajille tuotettujen rahoituspalvelujen toimivuuden merkitystä yhteiskuntarahan kannalta poikkeusoloissa ja normaaliajan häiriötilanteissa. Jos esimerkiksi sähköinen maksaminen ruokakaupoissa katkeaa tai siihen kohdistuu vakavia häiriöitä, voi se nopeasti johtaa epätoivottuun käyttäytymiseen kuten varkauksiin ja ryöstelyyn. Hyvin harvalla ihmisellä on nykyisin käteistä rahaa käytettävissään ja vaikka olisikin, niin kaupat eivät olisi sen laajamittaiseen käyttöön varautuneet. Myöskään pankkiautomaateista ei välttämättä olisi nostettavissa tarvittava määrä käteistä rahaa.

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuustoiminnan rahoitus ja kehitys

-

Lausunnot lukuun 6. Valtioneuvoston tavoitteiden seuranta

-

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

Uudenmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Päätösluonnoksessa on otettu esiin suuri määrä huoltovarmuuden kannalta erittäin tärkeitä seikkoja. Ollakseen pitkälti strateginen asiakirja,

jonka tavoitteita määrittelevän asiakirjan yleensä ymmärretään olevan, sisältyy siihen myös erittäin suuri määrä vaihtelevan yksityiskohtaisia asioita. Esimerkiksi energiahuollon (luku 4.1) yhteydessä mainitaan pienpuun keruun jatkamisen tukitoimet.

Päätösluonnokseen sisältyy myös jonkin verran lauseita, jotka sisältävät perustelemattomia väitteitä tai toiveita. Tekstissä mainitaan (luku 3.2): ”Kansalaisten mediakriittisyydestä ja medianlukutaidosta huolehditaan”. Asian käsittely jää ainoastaan tämän yhden lauseen varaan, eikä sitä myöskään tarkenneta tai avata mitenkään.

Päätösluonnoksen luvuissa 1–2 johdanto-osassa ja kehittämiskohteissa on hyvin kuvattu huoltovarmuuden lähtökohdat sekä tavoitteet. Viimeistelytarpeita sisältyy toimialakohtaisiin tavoitteisiin ja kehittämiskohteisiin pitäen mielessä kyseessä olevan strategisen asiakirjan.

Salmi Petra
Uudenmaan liitto - maakuntajohtaja Tuija Telén